

Annexos

**TREBALL FINAL DE GRAU: LA CAPACITAT
LINGÜÍSTICA EN L'EDUCACIÓ INFANTIL A PARTIR DE
LA MÚSICA**

Lídia Lagresa Silvestre

4t curs del Grau de Mestre/a d'Educació Infantil

Tutor: Ramon Ferrer Gràcia

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic

Vic, 15 de maig del 2015

Índex

ANNEX 1: Entrevista	3
ANNEX 2: Taula d'informació dels participants	11
ANNEX 3: Taula de les habilitats lingüístiques	12
ANNEX 4: Observació dibuix de les mans i vocabulari	13
ANNEX 5: Cançó "Obre/Tanca"	15
ANNEX 6: Cançó "Mireu tinc dues mans".....	18

ANNEX 1: Entrevista

CRISTINA BOTA (mestra de música de l'escola Llagut de Sant Pere Pescador).

Introductòries:

- Quants anys fa que ets mestre/a?

Si entenem que fer de mestra també s'entén fora de l'àmbit purament escolar, caldria dir que vaig començar a ser "mestra" en una escola de música quan tenia 18 anys. D'aquesta manera em vaig poder pagar els estudis de magisteri i així poder obtenir el títol de Mestra en Especialitat en Educació Musical l'any 1996. L'escola de música on treballava em va servir de laboratori aportant tot allò que a mi em semblava útil investigant o portant a terme algun projecte ideat al llarg de la carrera. Vaig estar dotze anys en aquesta escola de música. Una vegada vaig obtenir les oposicions, l'any 2001, vaig continuar en ella només en l'àmbit coral. Abans, però, vaig estar durant dos anys fent substitucions a la població d'Anglès, mentre anava estudiant la carrera de Pedagogia.

- Quants anys portes treballant en aquesta escola?

A l'escola Llagut de Sant Pere Pescador fa catorze anys que hi treballo amb un impàs d'un any on em van destinar a Breda com a mestra de música definitiva l'any 2003-2004. L'any següent es va crear la plaça de mestra de música a l'escola Llagut i hi vaig tornar en comissió de serveis. Vaig aconseguir definitivament la meua plaça el curs 2006-2007 (si no ho recordo malament). Tot i l'impàs d'aquell curs a Breda, sempre m'he sentit de l'escola Llagut, per això quan em fan aquesta pregunta responc catorze anys com si mai l'hagués deixat.

- Ets tu sola que fas música o hi ha algun altre professor?

Sempre he estat jo sola qui ha portat l'àrea de música a tota l'escola Llagut.

- **Disposeu d'una aula de música? On està situada? Com és l'aula de música?**

El mateix any que vaig aconseguir la meva plaça definitiva vaig poder gaudir de la que és actualment la meva aula. Fins llavors vaig estar fent música a la Biblioteca a on també, en aquells moments, s'hi feia llengua francesa.

L'aula de música està situada a la part nova de l'edifici antic. Una de les aules més grans que hi ha a l'escola. Les finestres donen al riu Fluvià i estan encarades a est, per tant cada matí és un goig poder disfrutar tant del paisatge com de la sortida del sol i tota l'energia que hi arriba.

És una aula espaiosa i molt funcional. Les taules i les cadires estan col·locades als laterals de l'aula deixant un espai prou gran per poder-nos moure. També disposa d'un ordinador, d'un projector i d'un piano elèctric que vaig demanar a l'AMPA el mateix curs 2001-2002 quan vaig arribar per primera vegada a l'escola. Tot i les reticències de l'AMPA per la compra del piano elèctric (que en aquells moments va costar força diners), penso que, com a pianista que sóc, ha estat la millor compra que s'ha fet per l'àrea de música. És un piano fàcil de transportar i ha estat molt útil tant per l'àrea de música com per tots els concerts que fem durant l'any.

- **Quantes hores de música es fan a educació infantil cada dia? I a la setmana?**

Tenint en compte que ajuntem els cursos de doble línia, la música es educació infantil es duu a terme durant els matins. S'intenta que siguin els dimarts, dimecres i dijous possibilitant d'aquesta manera que no toquin ponts. Es dedica, en principi, una hora per curs a aquesta àrea però l'espai de les dues hores del matí (de 9 a 11) ens permet que aquesta hora es converteixi algunes vegades en una hora i mitja. La flexibilitat horària permet a la mestra poder preparar l'aula i el material així com també fer la classe sense presses i això els alumnes ho noten. Tenim el temps i un espai

adient i això dóna tranquil·litat per poder-se canviar els alumnes (es posen mitjons antilliscants) i portar a terme rutines d'escalfament abans de començar a treballar l'objectiu principal de la sessió. És agraït poder-ho fer d'aquesta manera. Hi ha temps per la reflexió i l'observació amb la tutora que sempre m'acompanya.

- **Teniu projectes de música a l'escola? En feu algun?**

A l'escola tenim diferents projectes de caire musical. Per una banda, pel que fa a la sessió de música s'utilitza la metodologia Dalcroze, per tant, l'aprenentatge en la música i per la música a través del moviment i de l'expressió corporal tant a l'educació infantil com a primària. Pel que fa a primària tenim també dos projectes, un és el cant coral escolar de manera curricular i, per tant, dins l'horari lectiu i de caire inclusiu (tothom hi participa i no se selecciona a ningú) on es conformen en tres corals: la coral de cicle inicial (1r i 2n) , la coral de cicle mitjà (3r i 4t) i la coral de cicle superior (5è i 6è). Les dues primeres es porten a terme durant una hora setmanal i l'última durant mitja hora.

Finalment, també existeix el projecte AICLE de música titolat "Moving to the music" elaborat gràcies a una llicència d'estudis "D" que jo mateixa vaig dur a terme durant una estada de tres mesos a Norwich (Anglaterra) durant el primer trimestre del curs 2009-2010. Aquest AICLE es porta a terme a Cicle Superior durant el segon trimestre de cada curs.

Nus:

- **Quines estratègies o metodologies utilitzes per a fer la música a l'escola? Quin és el millor mètode per ensenyar música a l'Educació Infantil?**

Durant el curs escolar 2006-2007 i davant de les dificultats lingüístiques que ens trobàvem amb els cursos amb un alt índex d'alumnes de famílies immigrades, vaig començar a duu a terme el desenvolupament de la Metodologia Rítmica Dalcroze amb els meus alumnes. D'aquesta manera no

tot es conformava a donar inputs lingüístics, sinó que era la mateixa música que els anava donant consignes davant el treball musical. La necessitat de moure's dels nostres alumnes va ajudar que aquesta metodologia, després de tots aquests anys que fa que la duc a terme, hagi donat un sentit complet i ajudi d'una manera psicomotriu i de control motor i de coordinació no només per a tots aquells alumnes de famílies immigrades sinó per a tothom, fent d'aquesta eina quelcom molt més inclusiu del que m'esperava.

Pel que fa a l'Educació Infantil, sempre dic que per a mi ha estat un gran repte perquè em va caler entendre durant anys el desenvolupament psicomotriu, motor i emocional dels infants a aquesta edat. M'ha calgut molta experiència, però, a hores d'ara, no puc entendre l'aprenentatge de la música a aquestes edats sense l'experiència motriu, per tant, sense una expressió corporal a on la música i pren un paper fonamental. El moviment és inherent a l'infant i cal aprendre la música en ell. És un dels llenguatges més importants pel seu desenvolupament integral.

- Quines capacitats o intel·ligències vols que es desenvolupin amb l'aprenentatge de la música a l'Educació Infantil?

Penso que la música a l'Educació Infantil treballada de manera adequada aporta totes i cadascuna de les capacitats o intel·ligències. Anem per parts, primer de tot la psicomotriu gràcies al moviment, la lingüística gràcies al treball de les cançons, la matemàtica davant els reptes rítmics de pulsació i ritme que aporta el treball a través de la metodologia Dalcroze, la intrapersonal i la interpersonal pel treball tant individual que cal fer així com també en conjunt amb la resta dels alumnes, la cultural i de coneixement de l'entorn pel que ens aporta contextualitzar el treball al llarg de l'any amb les seves respectives tradicions i pels canvis estacionals, i sobretot l'emocional que aporta la pròpia experiència musical.

- Què aporta la música als infants?

Aquesta és una pregunta molt complexa, però penso que la música als infants és necessària pel seu desenvolupament integral tant en el reforç de l'adquisició i aprenentatge de coneixements diversos així com també, i sobretot, pel seu desenvolupament emocional. És un conjunt, una intersecció de gaudi en el propi coneixement. La música, a més, permet estructurar el propi desenvolupament intel·lectual.

- Quins objectius treballes amb la música a educació infantil?

Tal i com he comentat anteriorment, intento aportar més reforç a aquells coneixements adquirits juntament amb una preparació sòlida per poder anar adquirint el propi llenguatge musical que s'anirà desenvolupant al llarg de tota la seva escolarització. També intento donar espais per un bon desenvolupament creatiu. Reforçar l'esquema corporal i intel·lectual, a través d'un bon treball psicomotriu i també en l'adquisició de la llengua a través de la cançó.

- La música serveix d'eina per comunicar-se amb alumnes nouvinguts? Per què?

La música és un llenguatge internacional que entra per l'oïda i l'entén tot el cos. Tots els nens tenen aquesta capacitat i aquest llenguatge. Amb tota la meva experiència amb aquells alumnes nouvinguts, penso que, ha estat un gran encert encarar l'aprenentatge de la música dins el moviment i l'expressió corporal. En tinc diferents exemples d'alumnes que no entenien res en català i havien sortit contents de la sessió de música perquè havien pogut participar d'ella. Això m'ha confirmat que la música s'ha d'aprendre a través de l'instrument més bàsic per poder-la entendre, la veu i el cos. Per tant ha de ser un aprenentatge musical a través de fer música, tant vocalment com corporal i amb poques fitxes, poc treball de llapis i paper, sobretot pel que fa a l'educació infantil.

- La música es pot treballar conjuntament amb altres assignatures? Per què?

I tant! La música pot reforçar qualsevol tipus de coneixement. Aquesta àrea és molt flexible, és a dir, es pot treballar coneixements diversos a través de cançons didàctiques o bé experimentant coneixements a través del propi cos. És un dels temes que m'agrada més tenir en compte sobretot per tal d'ajudar a adquirir tant coneixement del medi, com de matemàtiques com amb les llengües que es parlen a l'escola. Penso que els nens els hi agrada poder descobrir aquelles relacions entre les àrees, de manera que ajuda a fer-los molt més competents.

- La intel·ligència lingüística és la que és pot observar més en els infants quan fan música? Per què?

És una intel·ligència molt important i la música, a través de la cançó, ajuda a reforçar-la. Per exemple, aquest any hi ha una nena de segon que ha arribat de Polònia que abans d'atrevir-se a parlar en català, primer ho va expressar cantant cançons que anava aprenent, i això la va animar moltíssim i ajudar a poder-se expressar en la nostra llengua. D'altra banda hem pogut observar que molts dels alumnes de P3 que no han anat mai a la llar d'infants i no tenen el català com a llengua materna necessiten d'aquest reforç a nivell de vocabulari.

- Com es pot desenvolupar aquesta intel·ligència a través de la música?

En aquest cas la cançó és l'eina bàsica per ajudar a desenvolupar aquest intel·ligència. La cançó no ha de ser quelcom que es canta i prou, sinó que al darrera ha de venir reforçada per gestos, o situacions teatrals que ajudaran a entendre el text a aquells alumnes amb dificultats o amb altres llengües maternes que no siguin el català.

D'altra banda la cançó, i gràcies al seu ritme, ajuda moltíssim a nivell sil·làbic, a entendre com estan composades les paraules. Cal però tenir molt

en compte quin tipus de cançó es canta a cada edat així com també que sigui adequada melòdicament a les possibilitats dels infants. La lletra de la cançó ha de ser lingüísticament ben construïda. És per això que cal anar molt en compte en aquest aspecte. No podem ensenyar qualsevol cosa, hem de saber triar la dificultat i l'adequació melòdica.

Valoració:

- Què en penses de la música a l'educació infantil?

Penso que cal tractar-la i ensenyar-la el més bé possible per assentar una bona base pel seu posterior aprenentatge com a llenguatge propi. És un llenguatge comú a tots els infants i a través d'ella es creen vincles emocionals molt potents. És per això que crec que tant si és el mateix tutor com si és l'especialista de música, cal que es tingui una bona base per poder-la ensenyar, sobretot a aquestes edats, ja que personalment penso que són les més complicades i qui pensi el contrari penso que s'equivoca!

- Perquè creus que és important fer música a l'Educació Infantil?

Personalment penso que és fonamental per tot el que he anat comentant anteriorment. No en podem prescindir d'aquest art perquè forma part de la pròpia vida i perquè, i sobretot, ens emociona i ens fa feliços.

- Creus que amb el vocabulari i amb la música influeix si un alumne ha anat o no a la llar d'infants? I amb la llengua que parlen a casa? Per què?

Sí! A la llar d'infants la música és una eina que ajuda a aportar experiències agradables així com també a adquirir i reforçar la llengua.

I pel que fa a la llengua materna que hi ha a casa també penso que a través de la cançó es pot ajudar no només a aprendre vocabulari, sinó també a desinhibir-se per ajudar a parlar sense pors.

- **Creus que la música està desvalorada a l'escola? Per què?**

Penso que a la nostra escola està molt ben valorada, potser perquè s'ha entès i jo he fet entendre que a través d'ella es pot ajudar a la inclusió de tots, absolutament tots els alumnes sense menystenir cap procedència lingüística. És una de les àrees a la qual se li dóna més importància per les característiques dels nostres alumnes. La qualitat musical de la nostra escola penso que és molt bona i tots els alumnes la saben apreciar i quan fan música són molt feliços.

Possiblement a altres escoles no se li doni el valor que caldria, per molts motius, ja siguin per la falta de preparació dels mateixos mestres de música, com també perquè es valoren altres àrees. La veritat és que la meva impressió, en general, és que malgrat el Ministre Wert, la música al nostre país és un estandard que ens fa lliures i per tant se li dóna força valor.

Possiblement, però, sigui a les edats d'Educació Infantil on faci falta molta més preparació per part dels professionals, però aquesta és una apreciació molt personal.

- **Creus que la música és una assignatura que engloba totes les altres? Perquè?**

La música és una àrea interdisciplinària i un llenguatge per excel·lència. Possiblement sigui de les poques àrees a través de la qual ajudi a aprendre les altres sempre i quan s'hi reflexioni en aquest sentit. Per la meua part penso que ha de tenir entitat pròpia així com també ha de servir d'eina per ajudar a adquirir les altres perquè hi són inherents.

ANNEX 2: Taula d'informació dels participants

Alumnes de P3	Llar d'infants	Llengües que parlen a casa	Contacte amb el català	Hàbits adquirits	Problemàtica comunicativa	Falta d'experiències vitals	Grau "socio - econòmic"
Anas	No	Àrab	Escola / Germà gran	Si	No	No	Baix
Emma	Si	Català / Castellà	Casa / Escola	Si	No	No	Mitjà
Ayman	No	Àrab	Escola	Si	No	No	Baix
Titjan	No	Mandinga	Escola	Si	No	Poca estimació a casa.	Baix
Gemma	Si	Català	Casa / Escola	Si	No	No	Mitjà
Aiman	No	Àrab / Castellà	Escola	Si	No	No	Baix
Guillem	Si	Català / Castellà	Casa / Escola	Si	No	No	Mitjà
Yousef	No	Àrab	Escola	Si	No	Poca estimació a casa.	Baix

ANNEX 3: Taula de les habilitats lingüístiques

Alumnes de P3	Entenen el vocabulari	Cargolar / descargolar	Posar-se les mans al cap	Cançons rutines
Anas	Si	Si	Si	Si
Emma	Si	Si	Si	Si
Ayman	Si	Si	Si	Si
Titjan	No	No (amb còpia si)	No (amb còpia si)	No (amb còpia si)
Gemma	Si	Si	Si	Si
Aiman	No	No (amb còpia si)	Si	Si
Guillem	Si	Si	Si	Si
Yousef	No	No (amb còpia si)	No (amb còpia si)	No (amb còpia si)

ANNEX 4: Observació dibuix de les mans i vocabulari

Alumnes de P3	Reprodueixen la paraula a partir d'una imatge	Demandar de què van la cançons	Dibuix de la cançó de les mans
Anas	Si	Si	No dibuixa bé les mans, però si se li pregunta a on són o què són, ho sap.
Emma	Si	Si	Si
Ayman	Si	No	Si
Titjan	No	No	No, al veure al alumne A com ho feia, ho ha fet per imitació, però en realitat no sap com és. Però si també li preguntes a on és o què són les mans, ho sap.

Alumnes de P3	Posar-se les mans al cap	Posar-se les mans a la panxa	Posar-se les mans als genolls	Posar-se les mans als peus
Anas	Si	Si	Si	Si
Emma	Si	Si	Si	Si
Ayman	Si	Si	Si	Si
Titjan	Si	Si	Si	Si

Alumnes de P3	Reproduceixen la paraula a partir d'una imatge	Demandar de què van les cançons	Dibuix de la cançó de les mans
Gemma	Si	Si	No dibuixa bé les mans, però si se li pregunta a on són o què són, ho sap.
Aiman	Si	No	Si
Guillem	Si	Si	Si
Youseff	No	No	No, al veure al alumne A com ho feia, ho ha fet per imitació, però en realitat no sap com és. Però si també li preguntes a on és o què són les mans, ho sap.

Alumnes de P3	Posar-se les mans al cap	Posar-se les mans a la panxa	Posar-se les mans als genolls	Posar-se les mans als peus
Gemma	Si	Si	Si	Si
Aiman	Si	Si	Si	Si
Guillem	Si	Si	Si	Si
Yousef	Si	Si	Si	Si

ANNEX 5: Cançó "Obre/tanca"¹

Alumnes de P3	Cantar la cançó "Obre/ tanca" sense imatge	Cantar la cançó "Obre/ tanca" amb imatge	Fer els gestos	Treure paraules de la cançó i a veure si ells la reproduïxen
Anas	Si	Si	Si	Si
Emma	Si	Si	Si	Si
Ayman	No, només recorda obre, tanca.	Si	Si, té molt clar l'obre, el tanca i el cargolar i el descargolar. Però, la resta ho fa amb còpia.	No, tot i que hi ha paraules com cargolar i descargolar que les té clares.
Titjan	No,	Si, tot i que necessita ajuda, però sap com es diu cada gest.	Si	No, li costa molt dir quina paraula falta, tot i que per repetició ho fa. Si no li preguntes directament a ell no respon.

¹ En aquesta observació, molts dels infants ja sabien de què parlava la cançó, i en canvi a la primera no. Per tant, hi ha hagut una evolució.

Gemma	Si	Si	Si	Si
Aiman	No, només recorda obre, tanca.	Si, perfecte.	Si, té molt clar l'obre, el tanca i el cargolar i el descargolar. La resta ho fa amb còpia.	No, ho fa per repetició. Sobretot sap dir obre, tanca i cargolar, descargolar.
Guillem	Si	Si	Si	Si
Yousef	No, només recorda obre, tanca.	Si, tot i que té falta de vocabulari.	Si, té molt clar l'obre el tanca i el cargolar i el descargolar.	No, ho fa per repetició. Sobretot sap dir obre, tanca i cargolar, descargolar.

LLETRA DE LA CANÇÓ "OBRE/TANCA":

Obre, tanca, obre, tanca
piquem amb les dues mans
obre, tanca, obre, tanca
i les deixo reposar.
Obre, tanca, obre, tanca
cargolar i descargolar.
Obre, tanca, obre, tanca
i ara ens volen abraçar.
Obre, tanca, obre, tanca
no les deixis adormir.
Obre, tanca, obre, tanca
fes-les servir de coixí.

ANNEX 6: Cançó "Mireu tinc dues mans"

Alumnes de P3	Cantar la cançó "Mireu tinc dues mans" sense imatge	Cantar la cançó "Mireu tinc dues mans" amb imatge	Fer els gestos	Treure paraules de la cançó i a veure si ells la reproduïen
Anas	Si	Si	Si	Si
Emma	Si	Si	Si	Si
Ayman	No	No, només recorda la paraula picar que també sortia a la cançó "Obre/tanca".	Si	No, només picar.
Titjan	No	No, només recorda la paraula picar que també sortia a la cançó "Obre/tanca".	Si	No, en fa algun, però no tots.
Gemma	Si	Si	Si	Si
Aiman	Si	Si	Si	Si

Guillem	Si	Si	Si	Si
Yousef	No	No, tot lo que diu és a través de copiar a l'altre infant. És a dir, un cop ho diu l'altre, ell ho repeteix.	Si	No, falta molt de vocabulari.

LLETRA DE LA CANÇÓ "MIREU TINC DUES MANS":

Mireu tinc dues mans:

són netes, es miren

es giren d'esquena

es toquen, es tanquen

es piquen i es freguen

s'obren

neden com el peix

volen com l'ocell

saluden els amics

ens diuen adéu

i s'amaguen.

